

баби Ванги і намагаємось відгадати: від кого ж у неї цей дар? Та радше важливе інше: на що вона його спрямовувала? І хоч автор пише в роздумах Еклезіяста: “І в дурня, й в мудреця – один кінець!”, та відчувається, що в кожного з них шляхи різні до свого фіналу, і з різними набутками приходять вони, а відтак, і оцінкою прожитого: в одного все втрачено, в іншого жаль за тим, чого не встиг зробити. Як все просто і водночас складно, бо не буває марнотності життя, а лише марнотність безталання та бездіяльності.

Вірш “Казино” наче уособлює Україну останніх років: балаяники від політики поставили на народ “на удачу” і поки що виграють! Але прийде час – і їм випаде “зеро”! Бо ж не може так бути, що торжествує одна неправда!..

А ось вже в наступному вірші настрої різко змінюються. Смуток і відчай, відчуття того, як час минає і нема ради на те. Що ж, вічного під зорями нема нічого, і ще менш вічні ми... “Вже інший приміряє стремено...” Ось де суть, а всі попередні сентенції минуці, окрім – хто сяде в сідло?

Міцно тримає поет у пригорщах пам’яті своє минуле, але з усього відчувається: не намагається жити тією миттю, яка давно пролинула. Пошук відповідей на вічні запитання і спонукав автора до написання цієї книги. Підтвердженням є “Варіації за книгою Іова”, розмова з матір’ю на її могилі, роздуми про вічність і мить – “А мить коротшає щодень, щоніч...”.

До книги ввійшов і великий цикл лірики, зокрема пейзажної. Відчувається, що автор прагне жити в духовному єднанні й гармонії

з природою, та й як інакше, адже, народжений у мальовничому і благодатному Посуллі, бачить її одухотвореною, мудрою, у багатьох випадках позначає її з великої літери. Що ж, коли маєш справу з Божественним творінням, так і має бути, особливо, коли це природа твоєї Батьківщини.

Звісно, що у форму сонета найкраще лягає інтимна лірика. Життя мусить відображатися у своїй повноті, і автор дарує читачеві вінок щемливих сонетів про любов. Але й тут він залишається вірним своїй концепції книги – вдало перемежовує інтимну лірику філософськими роздумами про віковічні проблеми буття. Створює у формі сонета історичні портрети видатних діячів нашої землі з далекої і ближчої минувшини. Тож разом з Іваном Виговським чи Іваном Мазепою розмислюємо над долею України. Звісно, що з висоти часу воно краще видно, але ж правдоподібність такого аналізу сумнівна, навіть провокаційна. І тому автор запрошує читача разом із героями його творів не з позицій сьогодення розглядати колізії минувшини, а стати безпосереднім учасником далеких подій, зійшовши на історичну сцену тих часів. І багато в чому це йому вдається. Я не скажу, що все, бо надто складні і масштабні завдання постають перед автором. А коли врахувати, що все це подано, передовсім історично складні теми, у формі сонетів, мимоволі дивуєшся, як митцеві вдалося увібгати в буквальному сенсі такі немилозвучні теми в найдовершенішу класичну форму віршування?!. Здається, із поставленим художнім завданням автор успішно справився, і підтвердженням тут служить ця глибока і вишукана книга.

Галина Білик

ОСТРІВНА КРАЇНА КАСТАЛІЯ

Рецензія на книгу: *Острови: Альманах молодих полтавських авторів.* – Полтава: Дивосвіт, 2010. – Вип. 3. – 208 с.

Плодоносна осінь додала врожаю й на полтавській літературній ниві: вийшла друком і 2 жовтня 2010 року ПОО НСПУ була презентована довгоочікувана збірка творів молодих митців слова “Острови”.

Це вже третій випуск альманаху (після 2007, 2008 років), котрий засвідчує продук-

тивну творчу і видавничу діяльність літературної студії “Полтавські джерела”, яка функціонує при обласному осередку Спілки від 1990 року, але своєю історією незабаром сягне 65-річчя.

Книга об’єднала імена вісімнадцяти теперішніх і колишніх “джерелівців” – стар-

шокласників, студентів, аспірантів, молодих учителів, журналістів, священиків. По-редакторськи благословила її у світ голова ПОО НСПУ поетка О. В. Гаран, а яскраве, високопрофесійне художньо-технічне оформлення забезпечили працівники видавництва “Дивосвіт” Г. П. Грибан, О. В. Рилова, К. М. Маньковський та ін. На наш погляд, це один із кращих видавничих проєктів Полтавщини 2010 року, який і змістом, і формою несе насолоду для розуму і душі, підтверджує фахову взаємодію автора й видавця на сучасному книжковому ринку.

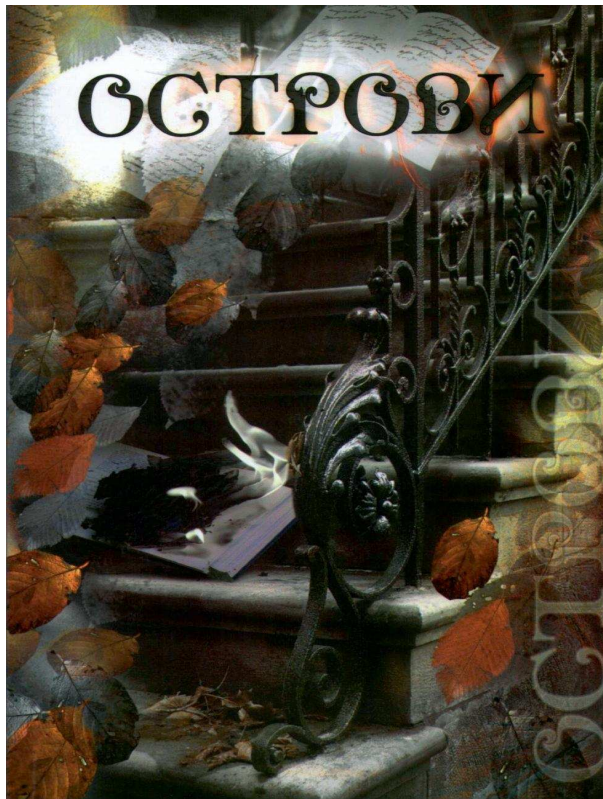
Збірка мусить обов’язково потрапити до книгарень і бібліотек, зокрема шкільних, бо найбільша цінність від неї – потужна духовна альтернатива тому “ширпотребівському” мотлоху, котрий рветься в наше життя з усіх інформаційних щілин, несе сумнівні цінності, засіває підгнилі зерна, не лишаючи по собі жодного доброго сліду. Натомість це видання можна з насолодою читати, можна просто роздивлятися, фантазувати й розмислювати над ним, але, безумовно, найкраще все це поєднати й пережити справжнє духовне піднесення. Захоплення, втіха, емоційна наснага, інтелектуальний пошук, подив від художнього відкриття – ось координати рецензії “Островів”, дивовижного мистецького виміру, в якому кожен читач віднайде свою тему й стилістику.

Композиційно книга складається з двох частин: 1) “Мистецьке об’єднання «Сходи»: на території голосу”, у якій представлені вже визнані широким загалом молоді літератори: члени НСПУ Юлія Манойленко, Дарина Риженко, а також Олена Задорожна, Ганна Кревська, Євгенія Найчук, Наталія Трикаш; 2) “Літературна студія «Полтавські джерела»: вчора, сьогодні, завтра”, до якої ввійшли не такі досвідчені автори (переважна більшість із них лише мріє про власну збірку), проте міцність їхнього пера вже була випро-

бувана багатьма літературними конкурсами з однозначним вердиктом – незаперечної причетності до мистецтва слова. Це – Наталія Афанасьева, Олена Бунецька, Євгеній Васильєв, Владислав Власенко, Мирослава Войтенко, Людмила Гилюн, Юлія Дейнега, Аліна Єфіменко, Ольга Лозовська, Руслан Писаренко, Олександр Пушко, Ірина Сухарева.

У жанровому форматі книга традиційна – вірші та проза: ці роди від 30-х років минулого століття превалюють у нашому письменстві, ледь-ледь даючи можливість проклюнутися на світ драмі, тож, певно, і полтавські літератори виношують ще свої драматургічні ідеї. Проте жанрова неповнота компенсується в альманасі видо-

вою, бо так і хочеться вигукнути: які вірші! яка проза! Подибуємо тут і класичну силаботоніку з усім набором її чітких метричних ознак; і цікаві перехідні віршові явища з вивільненими міжктовими позиціями й елементами білого вірша, й самодостатні верлібри з вишуканими стилістичними фігурами, й ліричні (прозові) мініатюри. Однак помітно більше в збірці представлена епіка, що також підтверджує її домінування в сучасному літературному процесі, зокрема творчості молодих: новітня заснована на грі літера-

турність уже переступила поріг поетичного “бубабізму” й вступила у “фазу” “історій” – “декамеронів”, детективів, новел, повістин, “щоденників”... Це зумовлене й запитам читачької аудиторії, яка шукає в літературі резонатора динамічного життя й підкреслену умовність – “чужу історію”, “когось стороннього”, а не власне переживання. Ще одна тональність сучасного літературного буття, відображена в “Островах”, – тяга до шкіцу, замальовки, есею, коли роздуми і нотатки домінують над фабулою.

За стильовим наповненням збірка доволі різна, тож можемо на правду говорити, що в кожного зі співавторів – своя “територія

голосу”, свій “острівець” поетичних скарбів, творчої самотини, мук слова, оригінальності таланту. Цей острів – територія душі, де тільки сам митець – володар. І б’є вічне джерело натхнення.

Радіожурналіст Олена Задорожна доволі комфортно почувається в жанрі малої прози, її твори цілком уписуються в стильову тональність доби, поєднуючи симулякр із філософізмом, акцентуючи психологічно-екзистенціальні проблеми сучасності.

Ганна Кревська і Юлія Маноїленко – пагіння Лубенського краю, поезія якого завжди вирізнялася своєю бриластою мудрістю, глибиною думки, мовною красою, дивовижною небесною осяйністю. Обидві поетки мають надзвичайно багатий вірш: у Ганни, як нам видається, він виразно народний, заснований на архетипності, потужний, правдивий, щедрий, мов борозна по ріллі; у Юлії домінує чуттєвий жіночий голос, материнські повчання і обереги, спрямовані на духовну неперервність роду.

Майстриня вишивати образами Євгенія Найчук із року в рік не перестає вражати новими вилисками свого літературного обдарування: у книзі вміщено її прозові мініатюри й поетичний цикл. Здається, все, що з’являється з-під пера цієї авторки, – бездоганне, це справді висока література, особливий мистецький світ культури, в якому відчуваєш смак, гармонію, художню повноцінність, відповідальну працю, повагу і любов до слова та людей.

Вірші Дарини Риженко захоплюють своєю “прозорістю” – органічним поєднанням гри, щирості, бадьорості, ніжності, жіночої мудрості і тендітності. Їх легко читати, їх хочеться пити, мов запашний верлібровий нектар. Проза Дарини вирізняється несподіваною “точкою оповідності” (див., наприклад, мініатюру “Снігова баба”), цікавими психологічними заувагами.

Наталія Трикаш вміє слухати й фіксувати чужі голоси, вникати в мову, у біль іншої людини, що так важливо для літератора. Її оповідання “Вчителька” – це безумовний успіх, радимо авторці не полишати перо прозаїка. Хоч не менш яскрава вона у віршах – глибока, чуттєва, а водночас філігранна, стильна.

Із молодших “джерелівців” так само кожен заслуговує на увагу, адже спілкування з їх творчістю принесло неабияку насолоду.

Лірична Наталія Афанасьєва і гостра, прониклива Олена Бунецька. Обидві авторки подали в “Островах” свою прозу, однак в Наталії це швидше вірші у прозі – емоційні, ритмічні замальовки почуттів і розмислів, з

надзвичайно яскравими тропами, глибокими сентенціями, культурним “слідом”; в Олені – більш виразне нарративне начало, вона вміє конструювати особливий, відокремлений від оповідача епічний світ тексту, вводити інтригу. Талановиті юні мисткині приваблюють чистотою і поетичністю слова, проникливістю в життєві проблеми, жаданням душевного піднесення, оптимізмом.

У покайній сповіді та молитві народжується поетичне слово священика Євгенія Васильєва, а в мить найвищого, найпотаємнішого творчого злету воно звучить як кант, як псалом на славу Господа нашого, який і є джерелом Світу, джерелом Мови. Вірш Євгенія – вільний, модерний, із виразним ритмічним малюнком, але найбільш особливий він своєю парадоксальною “умиротвореною експресією” – спокоем і криком водночас.

Свої поетичні твори представили в збірці й Людмила Гилюн, Руслан Писаренко, Олександр Пушко, Ірина Сухарєва. Цих авторів передовсім хочеться схарактеризувати як майстерних художників слова – ліриків здебільшого “зорового образу”, окрилених патріотів рідного краю, природу якого, красу й неповторність вони оспівують захоплено і натхненно. Друга їх спільна риса – проникливість думки, вагомість висновків, виразна громадянська позиція, віршовірна майстерність. Це майбутня когорта поетів-мислителів, яких завжди плекала на своїх чорноземних просторах Полтавщина. Ірина Сухарєва, до того ж, вирізняється ще й поглибленою суб’єктивованістю та намаганням експериментувати з віршолодом.

Мирослава Войтенко шукає себе між поезією та прозою, й у кожній царині зможе багато чого досягти за умови наполегливої творчої праці. Уже сьогодні її вірш рівний, виразний, глибокий, а проза інтригуюча, філософічна, із притчовим ореолом. Та все ж більше поки що у творах помітний поет, піднесений, закоханий у музику романтик зі здоровими нотками скептицизму.

Ольга Лозовська – надзвичайно цікава авторка з рідкісною манерою природного молодіжного повістуння. Може, комусь видасться дивним такий висновок, а все ж зауважимо: здебільшого молоді письменники засвоюють мову й інші тенденції “дорослої” літератури, навіть пишучи про однолітків, і тільки небагатьом із них дано зберегти “ауру віку”. Тож настійно радимо Олі не зраджувати талантові – писати і писати: вона обов’язково матиме широку читацьку аудиторію.

І нарешті про тих “острів’ян”, яких бачимо вже сьогодні цілком сформованими письменниками, котрі вільно могли б конкурувати на книжковому ринку України, – Владислава Власенка, Юлію Дейнегу, Аліну Єфіменко. Судячи з опублікованих у збірці їх прозових речей – майстерного детективу, глибокої соціально-психологічної новели, талановитої жіночої повісті, хист цих молодих літераторів сягнув фази цвітіння, тож якомога швидше хотілося б узяти до рук їх самостійні ошатно видані книги.

Тільки ж хто може нині в Полтаві підтримати автора-початківця? Спілка? Видавництва? Навряд. А мав би вже діяти в духовній столиці України потужний проект, який би презентував і фінансово підтримував перші кроки талановитої творчої молоді! Тож, можливо, лідер громадського об’єднання “Наш дім – Полтава”, а нині мер обласного центру Олександр Мамай, який спонсорував видання “Островів”, зробить ще один гідний поваги совісний меценатський учинок і започаткує регіональний Фонд сприяння обдарованій молоді – дітям незалежної України, поколінню, яке щойно спинається на ноги?..

А тим часом вітаємо себе й усіх краян із появою гарної книги. Авторам “Острівної Країни” зичимо творчого натхнення і невтомного пера, гострих критиків і прихильних шанувальників. А “Полтавським джерелам” – не замулюватися й гідно зустріти своє 65-річчя.

А тим часом вітаємо себе й усіх краян із появою гарної книги. Авторам “Острівної Країни” зичимо творчого натхнення і невтомного пера, гострих критиків і прихильних шанувальників. А “Полтавським джерелам” – не замулюватися й гідно зустріти своє 65-річчя.

Тетяна Луньова

КНИГА НОВЕЛ ТА АКВАРЕЛЕЙ “РУКОПИСИ НЕ ФОРМАТУЮТЬСЯ”: АВТОРСЬКА КОНЦЕПЦІЯ

Ця книга народилася саме як Книга – не як надрукований та взятий у палітурку текст, не як ілюстрована збірка, не як художній альбом, – а безпосередньо як цілісна Книга, в органічній єдності слів і малюнків – на обкладинці та під обкладинкою.

Найглибиннішим творчим імпульсом, завдяки якому писалася та малювалася ця книга – від часу появи задуму першої новели (вересень 2000 року) до моменту завершення роботи над макетом книги (серпень 2010 року) – було емоційне й інтелектуальне прагнення гармонії між словом і візуальним образом. Це поривання значною мірою виникло як глибоке й серйозне захоплення творчістю великих митців епохи Відродження, коли митець був дослідником і художником в одній гармонійній особі. Мене зачаровують картини, на яких зображені майстерні та робочі кабінети геніїв Ренесансу: їхній світ заповнений одночасно математичними розрахунками, інженерними розробками, дослідженнями в галузях фізики, хімії, анатомії, медицини, астрономії, науково-філософськими трактатами, ескізами й замальовками, картинами. Такий світ

